

tuelle slagtninger i 1994 udgjorde 5.500 stk. kvæg ud af 800.000 slagtede kreaturer i alt, eller 0,069 pct. af det samlede antal slagtninger af kvæg. Det relativt begrænsede antal af rituelle slagtninger vil på den anden side trække i retning af, at der ikke er grundlag for et forbud.

Endvidere må indgrebets betydning for de religiøse grupper vurderes overfor, hvilken betydning det har for opnåelsen af målet om at behandle dyr etisk forsvarligt.

Det er udelukkende ortodokse jøder, der lever i henhold til religiøse regler, som foreskriver at schächtning ikke må foretages uden forudgående bedøvelse. Der er således som udgangspunkt tale om et begrænset udsnit af den jødiske menighed, der vil blive berørt af et forbud. For denne del af den jødiske menighed vil der dog være tale om et indgreb i en leveregel som anvendes dagligt og i forbindelsen med varetagelsen af et primært behov, nemlig indtagelsen af mad, hvorfor indgrebet utvivlsomt må betragtes som væsentligt.

Det er i den sammenhæng relevant at inddrage det faktum, at et forbud mod foretagelsen af schächtning uden forudgående bedøvelse ikke også medfører et forbud mod import af kød slagtet i henhold til disse religiøse forskrifter.

Forbudet i Danmark vil således ikke umuliggøre de ortodokse jøders opfyldelse af deres religiøse foreskrevne fødevareremæssige forskrifter, men det vil med stor sandsynlighed gøre de pågældende medvarer vanskeligere at skaffe og dyrere at købe.

Der er som ovenfor nævnt tale om et væsentligt indgreb i religionsfriheden for den ortodokse del af den jødiske menighed, hvorimod det lille antal af rituelle slagtninger gør det vanskeligt at karakterisere som væsentligt i forhold til det generelle mål at sikre at dyr ikke påføres smerte eller anden form for lidelse i forbindelse med slagtning.

I henhold til nødvendighedstesten vil et totalt forbud mod schächtning uden bedøvelse og uden forslag af alternativ slagtemetode sandsynligvis ikke blive betragtet som proportionalt.

II. Grundloven

For en vurdering af religionsfrihedens forhold til en rituel slagtning er to bestemmelser i grundloven af særlig betydning:

Grundlovens § 67: Borgerne har ret til at forene sig i samfund for at dyrke Gud på den måde, der stemmer med deres overbevisning, dog at intet læres eller foretages, som strider mod sædeligheden eller den offentlige orden.

§ 70: Ingen kan på grund af sin trosbekendelse . . . berøves adgang til den fulde nydelse af borgerlige og politiske rettigheder eller unddrage sig opfyldelsen af nogen almindelig borgerligt.

Disse to grundlovsbestemmelser indeholder et regelsæt, som passende kan opdeles i tre led. For det første findes en grundlovsbeskyttelse af gudsdyrkelsen. Beskyttelsen sikrer borgerne en religiøs udfoldelsesmulighed, og spørgsmålet er her, om den rituelle slagtning omfattes af denne frihed.

For det andet indeholder grundloven en mulighed for, at denne frihed begrænses, idet friheden ikke må bruges til at lære eller foretage noget, som strider mod sædelighed eller offentlig orden. Spørgsmålet er her, om denne mulighed for begrænsning omfatter et forbud mod rituel slagtning.

Endelig indeholder grundloven et diskriminationsforbud, og spørgsmålet er her, om diskriminationsforbudet kan hindre, at et forbud mod rituel slagtning gennemføres, idet et sådant forbud skulle opfattes som en diskrimination af bestemte religiøse grupper.

1. Gudsdyrkelse og slagtning

Religionsfriheden beskyttes efter grundlovens § 67 som en ret for borgerne til at »forene sig i samfund for at dyrke Gud på den måde, der stemmer med deres overbevisning«. Det, der beskyttes, er altså retten til at forene sig for at dyrke Gud på den beskrevne måde. Heri ligger for det første en ret til at forene sig, og det betones ofte i den forfatningsretlige litteratur, at religionsfriheden netop knytter sig til foreningsfriheden, sml. allerede Holck s. 268, der betoner, at »grundloven har altså ikke med hensyn til religiøse samfund indskrænket sig til, således som med hensyn til andre foreninger, at hjemle borgerne ret til at forene sig i ethvert lovligt øjemed, sml. grundlovens § 78, men tillagt dem en almindelig og ubetinget ret til at forene sig i samfund af den i grundlovens § 67 omhandlede beskaffenhed.«¹⁷⁾

Religionsfriheden omfatter imidlertid ikke

¹⁷⁾ C.G. Holck: Den danske Statsforfatningsret II, 1869.